

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
 mesečno 20 .
 za zased. ozemlja 360 .
 za tuzemstvo . . . 600 .

Oglasi za vsak mm višine
 stolpca (58 mm) . . 2 K
 mali oglasi do 30 mm
 stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 148
 Telefon št. 72

Upravištvo:

Sodna ulica št. 6
 Telefon št. 95.

Račun kr. pošt. ček. urada
 šte. 11.842.

Ljubljana, 23. junija.

Iz Beograda nam javljajo o razveseljivem in važnem uspehu demokratske politike.

Ideja močne oblasti z obsežno samoupravo je zmagala na vsej črti. Prvičladala je nad separatističnimi težnjami, ki so deloma iz okostenosti in ozkosti, deloma iz strankarskih interesov, deloma naravnost iz protidržavnih motivov stremele za osnovanjem plemenskih in historiginih pokrajin. Obdržala pa se je tudi proti konservativnemu provincijalizmu nekaterih srbskih krogov, ki so hoteli kot vrhovne upravne edinice vsaj za Srbijo obdržati male, za močno in intenzivno avtonomno udejstvovanje nesposobne okruge.

Borba med avtonomno oblastjo in separatistično pokrajino je bila tudi pri nas nad vse srđita. O borbi med oblastjo in okrogom nismo mnogo čuli, dasi ravno je igrala v ustavnem vprašanju skoro enako važno ulogo.

Okrogi so v Srbiji historigina tvorba, ki je nastala iz naroda in zato prešla že globoko v narodno tradicijo. Zato je umevno, da so Srbijanci navezani nanje in da bi jih zlasti ozkočrenejši in konservativnejši med njimi radi ohranili za vsako ceno. Ko se je pojavila misel oblasti, so stali ti krogi, predvsem radikali, zahtevno, naj se v Srbiji kratkoma do sedanjih okrogov pretvorijo v oblasti. Vztrajali so trdovratno na tem in res dosegli, da je bil v prvotnem Markovićevem načrtu izbrisani minimum prebivalstva, ki ga mora šteti vsaka oblast.

Nekaj časa je bilo podobno, da bo ta misel obveljala, zlasti ko so se ji pridružili še predlogi, naj se preosnujejo v oblasti tudi županije na Hrvaškem in v Vojvodini ter okrožja v Bosni - Hercegovini in Crni gori. Načrt je bil tem bolj vabljiv, ker bi bil iz njega izvedbo rešen že tudi gotovo težaven in delikaten problem določitve mej med oblastmi. Zato so se nagibali k njemu že tudi nekateri poslanci iz demokratskih vrst.

Tem odločnejše pa se je protivila predlogu velika večina demokratskega kluba, med drugimi tudi slovenski poslanci. Uvideli so nevarnost, ki je grozila avtonomiji oblasti, ako se odkaže njen obsežni delokrog tako mali tvorbi, kakor so nekateri srbski in črnogorski okrogi, ki so manjši od naših štajerskih političnih okrajev. Skušnja je pokazala, da okrogi niti v Srbiji, še manj v Crni gori, že dosedaj niso mogli izrpati svojih avtonomnih pravic, čeprav so bile, neprimerno manjše, kakor jih odkazuje nova ustava oblasti. Ta razširjeni delokrog bi mogli izvrševati še tem manj in posledica bi bila, da bi se sčasoma zožili tudi delokrog vseh ostalih oblasti.

S kompromisom, ki se je dosegel nocoj po demokratski inicijativi, je ta nevarnost odstranjena, ker se morajo nad sedanjimi okrogi osnovati večje samoupravne oblasti. Da pa se osnovanje oblasti ne zavleče, se bo v smislu doseženega sporazuma črtal v prehodnih naredbah člen 135. v sedanjih stilizaciji in nadomestil z novim, ki zagotavlja razdelitev države na oblasti še pred likvidacijo današnjih deželnih vlad. Kompetence pokrajin bodo prešle torej direktno na oblasti, v kolikor to ustava predvideva, in ne šele po ovinku preko ministrstev in okrogov ter županij, kakor je bilo do predvideno dosedaj in kar je vsebovalo nevarnost, da obdrža okrogi in županije trajno funkcijo oblasti.

S tem je rešeno najtežje in najvažnejše vprašanje ustave na način, ki mora zadovoljiti vsakega, ki ima v rešitvi res narodne in državne koristi. Zato smo veselili današnjega dne.

Občinske volitve v Primorju

Trst, 23. junija. (Izv.) Rimska vlada je naročila centralnemu uradu za nove province, da naj začne pripravljati vse potrebno za občinske volitve v anektiranem ozemlju še tekom letošnjega poletja. Čas za nove volitve še ni določen, ker je odvisen od tega, kdaj odglaša parlament važne zakonske predloge, ki so na dnevnem redu. Vsekakor se pa bodo vršile občinske volitve v neodrešeni domovini tekom parlamentarnih počitnic.

DIPLOMATI PRI PAŠIČU.

Beograd, 23. junija. (Izv.) Danes dopoldne ta posejla ministrskega predsednika Pašića francoski in romunski poslanci.

Zmaga oblasti nad okrogom

LEP USPEH DEMOKRATOV. — OKRUGI SE NE MOREJO SPREMENITI V OBLASTI. — RAZDELITEV DRŽAVE SE MORA IZVESTI TEKOM ENEGA LETA.

Beograd, 23. junija. (Izv.) Današnji dan je prinesel odločitev o ustavnem vprašanju glede števila prebivalcev ene oblasti. Zmagala je srednja struja in je bilo sprejeto število 800.000. V konfliktu med pristaši okrogov in oblasti pa je odločno zmagala oblast. Po nocoj doseženi formulaciji je izključeno, da postanejo dosedanje okrogi oblasti. S tem, da se okruge imenuje v členu 95. zaven oblasti, se izključuje, da bi mogli v Srbiji ali Hrvatski proglasiti okruge ali županije za oblasti, kakor se je nameravalo.

Obenem je dana garancija, da bodo v desetih mesecih doneseni zakoni, ki so potrebni za realizacijo oblasti. Parlament jih lahko donese sam; če pa ne bi mogel ali ne bi bil sposoben, lahko vlada reši administrativno razdelitev z uredbo. Kar se tiče Slovenije, organizacija na oblasti in okrožja ne prekludira, ampak bo možna kombinacija, ki bo ugaljala gospodarskim in socialnim potrebam prebivalstva. Demokratska stranka je presekala gordijski voz in za vselej onemogočila plemenske in zgodovinske meje in okrožno konservativnost, ki je navdajala en del srbskega naroda.

Beograd, 23. junija. (Izv.) Danes je bila seja ožjega odbora vladnih strank od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 4. do 9. ure zvečer v svrhu sporazuma glede končne stilizacije VIII. oddelka in prehodnih naredb.

Ob pol 9. uri dopoldne je pričel demokratski klub plenarno zborovanje, na katerem je poslanec dr. Žerjav poročal o poteku dosedanjih razprav med vladnimi strankami. Razvila se je daljša razprava; splošno se je zahtevalo, da se omogoči ukinitve okrogov potom zakona. Vseled tega je klub sklenil, da se izključi sistem 4 instanc. Klub predlaga, da se v členu 95. okrogov ne imenuje, pač pa v prehodnih naredbah predvideva, da se

morajo okrogi z zakonom ukiniti. Le ako druge stranke absolutno zahtevajo, da okrogi ostanejo zagotovljeni, naj klub na to pristane pod pogojem, da enohodna naredba predvidi možnost likvidaci.

Po večurni debati je bil dosežen kompromis vladnih strank v tem smislu, da omenja člen 95. tudi okruge, vendar dovoljuje, da jih zakon ukine tudi kot edince državne administracije, med tem ko kot samoupravne edinice prestanejo takoj, ko se bodo formirale oblasti. Muslimani so zahtevali, da se oblasti stvorijo samo v okviru starih okrajev. Njihov predlog je bil odklonjen; vendar je predviden kompromis v tem smislu, da se napravijo v Bosni oblasti iz obstoječih okrožij, dopuščajoč seveda korektivne njihovi mej. Iz kompetence oblasti je črtana točka 6. načrta, ki oblastni samoupravi dopušča mere lokalne varnosti.

Proti večeru je bil dosežen kompromis v večjem ustavnem vprašanju. Člen 135. 4. ga pobija demokratski klub iz Hrvatske in Slovenije, je padel in je sprejeta sledeča formulacija: ki zagotavlja ustvaritev oblasti namram pristašem pokrajinskih vlad in okrogov: Tekom štirih mesecev po razglasenju ustave predloži vlada skupščini zakon o ustroju ministristv in oblasti ter zakon o administrativni razdelitvi države. Ako skupščina tega zakonskega predloga ne reši v treh mesecih, priče pred zakonodavni odbor po skrajšanem postopku, ki ga predvideva člen 133. Ako zakonodavni odbor in skupščina po tem skrajšanem postopku v desetih mesecih ne doneseta zakona, mora vlada v enem mesecu s kraljevsko uredbo rešiti administrativno razdelitev države. Ta uredba ima potem zakonsko moč, dokler je ne revidira zakon. Ako pride do reševanja potom uredbe, se ima Hrvatska razdeliti v štiri oblasti.

Glede Bosne se sklepa jutri.

Seja ustavotvorne skupščine

Beograd, 23. junija. (Izv.) Današnja seja ustavotvorne skupščine je pričela ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu je bilo nadaljevanje podrobne debate o VIII. oddelku ustave.

Prvi govornik, Lj. Matić (radikal), povdarja, da se je opozicija izkazala za neprijatelja države. Čl. 107. ustave se more zlorabiti od zgoraj in zdolaj. K členu 95. predlaga, da se trije odstavki izmenijo.

Končno odločitev o razdelitvi v županije, sreze in okruge, naj prinese skupščina dotičnih okrogov itd. Demokrat T. Božović kritizira opozicijo z leve in desne in izjavlja, da bo glasoval za ustavo.

Za njim govori Hamid Kurbegović (musliman) proti VIII. oddelku ustave. Predlaga samoupravo pokrajin po Protičevem načrtu. Končno pa pravi, da bo vključ temu glasoval za ustavo.

Drag. Bojović (radikal) govori o neupravičeni bojazi Hrvatov proti majorizaciji po Srbiji. Povdarja, da nam je bila sreča mila, kar nam dokazuje okoliščina, da smo dobili na

čelo naše vlade starega in izkušnega državnika g. Pašića in na čelo skupščine vsemu srbskemu narodu in nam vsem milega predsednika g. Ribarja. Govori o VIII. oddelku ustave in pozivlja poslance, da vsi zanj glasujejo.

Seja je bila zaključena ob pol 8. uri zvečer. Prihodnja seja jutri dopoldne ob 9. uri. Ob 10. uri je seja ustavnega odbora.

Popoldne je glasovanje o VIII. oddelku v skupščini.

Beograd, 23. junija. (Izv.) Ustavni odbor danes dopoldne ni mogel zborovati, ker sta imela radikalni in demokratski klub skupno konferenco, na kateri se je razpravljalo, ali naj bodo okrogi ekspoziture oblasti ali pa naj se ukinejo.

Jutri se bo vršilo glasovanje o VIII. poglavju ustave, v soboto pa najbrže o celi ustavi. Ministrski predsednik Pašić je ponovno pozval klubove načelnike, naj pospešijo ustavno delo in zanesljivo pozovejo vse člane na glasovanje.

Naša vojna odškodnina

Beograd, 23. junija. (Izv.) V Beogradu vlada veliko zadovoljstvo zaradi uspeha finančnega ministra dr. Kumanudija v Parizu. Dr. Kumanudi je prišel na vse zgodaj v demokratski klub, ki ga je pozdravil z viharimi ovacijami. Razprava o ustavi je bila prekinjena, na kar je predsednik g. Davidović pozdravil finančnega ministra dr. Kumanudija, ki je nato podal kratko poročilo o pogajanjih v Parizu.

Minister dr. Kumanudi je povdarjal, da sta Anglija in Francija potrdili svojo izjavo, da dobi Jugoslavija 5:51 % nemške vojne odškodnine, s čemer so ovržene govorice, da le podpisaveznikov le chiffon de papier. 5 % dobimo v zlatih bonih, 0-51 % pa se uporabi za plačilo medvojnih dolgov Srbije pri antanti. Letošnji obrok, ki nam pripade, znaša dve in pol milijarde zlatih mark v bonih, ki se obrestujejo letno s 125

milijoni efektivnih zlatih mark in se letno amortizirajo. (To pomeni po današnjem kursu tri milijarde kron v papirju.)

Revizija naredb

Beograd, 23. junija. (Izv.) Jutri bo demokratski klub ponovno razpravljal o členu 130., ki govori o usodi dosedanjih naredb. Vse naredbe, ki so izdane brez kraljevega podpisa, in one kraljeve naredbe, ki obravnavajo predmete, kateri se tičejo cele države, pridejo pod revizijo zakonodavnega odbora.

STANJE AVSTRO - OGRSKE BANKE.

Dunaj, 20. junija. (Izv.) Avstro-ogrška banka izkazuje po stanju z dne 5. junija t. l. zvišanje bankovcev v prometu na račun Avstrije za 842 milijonov kron, skupaj 46-1 milijarde, za madžarski račun pa zvišanje za 327 milijonov kron na 14-1 milijarde.

Pogajanja za srednjeevropsko antanto

DIPLOMATIČNI PREGOVORI V MARIANSKIH LAZNJAH. — MADŽARSKA SE ODREKA HABSBURŽANOM.

Praga, 23. junija. (Izv.) Danes so se v gradu Píramonte v Marijskih Laznih začela pogajanja med češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem in madžarskimi državniki, zunanjim ministrom grofom Banffyjem, bivšim ministrskim predsednikom grofom Telekyjem, grofom Khuen-Hedervaryjem in grofom Szaparyjem.

Kakor se našemu poročevalcu v praških političnih krogih zatrjuje, imajo ta pogajanja perspektivo, da lahko postanejo zgodovinskega pomena. Minister dr. Beneš je danes predstavnik male antante. Ako se v Marijskih Laznih doseže sporazum, stopi na mesto male antante zveza srednjeevropskih držav, ki teritorialno stoji precej blizu francoskemu načrtu podonavske federacije, a se od njega razlikuje v tem, da so vse države popolnoma samostojne.

Čehi zasledujejo pri teh pogajanjih v prvi vrsti gospodarske cilje. Češkoslovaška republika stremi za sklepanjem trgovinske pogodbe, ki bi njeni nazadujoči industriji odprla novo pot na Madžarsko, kjer potrebujejo industrijskih izdel-

kov. Madžarska pa skuša uresničiti svoje politične cilje; predvsem korekturo meje na Slovaškem, ki se na eni strani približuje glavnemu mestu Budapešti do 40 kilometrov.

Največja politična težkoča, ki je doslej obstajala med obema državama je povratek dinastije Habsburžanov, ki ga Češkoslovaška smatra za casus belli. S tem da se Madžarska odreče temu načrtu, je to največje nasprotje odstranjeno; šele s tem so se omogočila pogajanja v ti kot nadaljevanje porazgovorov, ki so se prekinila v Brucku ob Litvi.

Iniciativa za pogajanja v Marijskih Laznih je dala Francija. Pred dvema tednoma je bil dr. Beneš skupaj z grofom Telekyjem v Parizu in Londonu. Dr. Beneš je prišel k pogajanjem z izgotovljenim načrtom in vodi porazgovore. Da se k porazgovorom pritegne tudi Jugoslavija je le še vprašanje časa. Gotovo je več kot naključje, da se jugoslovanski poslanik Hribar mudi v bližini, namreč v Karlovih varih.

Kriza v italijanski vladi

LABRIOLA VZTRAJA NA DEMISIJI. — TUDI SFORZA ODSTOPI. — POGAJANJA MED KLERIKALCI IN FAŠISTI

Rim, 23. junija. (Izv.) V političnih krogih se mnogo komentira demisijski ministri javnih del Labriole, ki je v zadnji seji tako odločno nastopil proti divjaskim maniram fašistov. Takoj po demisiji je predsednik vlade Giolitti dolgo časa konferiral z Labriolo, ki je po konferenci izjavil časnikašem, da vztraja brezpogojno na svoji demisiji. Po konferenci z Labriolo je Giolitti sprejel ministra za zunanje zadeve grofa Sforzo; radi te konference so se takoj raznesle vesti, da je podal tudi Sforza svojo demisijo z ozirom na močno opozicijo, ki se pojavlja v parlamentu proti njegovi zunanji politiki. V resnici je minister Sforza staval Giolittiju svoj portfelj na razpolago in mu svetoval, da naj izvrši kar najprej rekonstrukcijo sedanjega kabineta.

Grof Sforza je vtemeljeval svoj predlog s tem, da je v sedanjih razmerah obstanek sedanje vlade nemogoč, ker ne razpolaga z dovolj močno večino.

V političnih krogih se trdi, da je Giolitti že po končanih volitvah računal z demisijo ministra grofa Sforze, ker so prišle v parlament v velikem

število one stranke, ki so načelno protivne njegovi zunanji politiki. Za ob otvoritvi parlamenta je konferiral Giolitti z bivšim predsednikom vlade Orlando in mu ponudil portfelj zunanjih zadev, kar je pa Orlando še za enkrat odklonil.

V ožjih krogih Giolittija se trdi, da Giolitti ne misli na rekonstrukcijo kabineta, ker hoče, da pride — ako že pride — kriza sama po sebi. Do te krize pa tudi gotovo pride, ker so se klerikalci že zdaj izrekli proti reformi državne uprave po vladinem predlogu. Demokrat s svoje strani so pa odločno protivni politiki grofa Sforze, tako da je v najbližji bodočnosti kriza neizogibna.

Rim, 23. junija. (Izv.) Veliko začudenje je izzvala v političnih krogih vest, da sta konferirala danes dolgo časa vodja fašistov Mussolini in generalni politični tajnik klerikalne stranke Don Sturzo. — Vest o ti konferenci je potrdil tudi šef klerikalne stranke Meda, ki je naravnost povedal, da ni izključen sporazum med klerikalci, fašisti in nacionalisti.

Fašisti psujejo slovenske poslance

Rim, 23. junija. (Izv.) Začetkom današnje seje je predsednik parlamenta de Nicola izraževal razne spore, ki so nastali včeraj povodom pretepa med fašisti in socialisti. Fašist iz Trsta, Giunta, je dementral poročila raznih rimskih listov, ki so trdili, da je Giunta povodom zgražanja ministra Labriole nad divjanjem fašistov potegnil revolver.

Nato se je mirno nadaljevala adreana debata. Šele tekom govora istrskega fašista Pogoritschnigga (!) je prišlo do neznatnejših nemirov, ko je fašist poudarjal italijanski značaj Julijske Benečije in mu je odločno odgovarjal poslanec dr. Wilfan. Fašist-renegeat je ponavljal stare fašistovske fraze in sploh negiral slovanski element v neodrešeni domovini. Dalje je trdil, da se pri volitvah ni vršil noben teror in da je rezultat volitev pravičen.

Dr. Wilfan mu je odgovarjal z medklici in navajal razne fašistovske zločine, kar so pa fašisti prepvili z divjim kričanjem. Ko je Wilfan navedel kot dokaz nasilja pastirsko pismo tržaškega škofa Bartolomassija o fašistovskem terorju, je poslanec Giunta v družbi ostalih fašistov začel zmerjati Wilfana z najnižjimi posvanki, da je moral celo predsednik zbornice opozoriti fašiste, naj se vedejo dostojno.

London, 23. junija. Izvrševalni odbor delavcev bombarske industrije je pozval delavce, naj sprejmejo predloge delodajalcev. Pričakuje se, da se delo zopet prične v ponedeljek.

Oster švicarski protent proti fašistom

Zeneva, 23. junija. (Izv.) Švicarski listi se soglasno obračajo proti izvajanjem fašistovskega poslanca Mussolinija, ki je v italijanski zbornici indirektno zahteval, da se pripoji Italiji tudi jugovzhodni del Švice. Tako piše med drugim «Journal de Genève»: Od italijanske vlade pričakujemo kategorične izjave, ali si je svesta nevarnosti Mussolinijevih idej. Tu gre naravnost za čast Italije. Ali hoče Italija spoštovati neodvisnost narodov, ali pa namerava slavo svoje preteklosti zamenjati s tem, da sama poželi stega roko po tuji lastnini?

Tudi bernski «Bund» odločno zavrača indirektno zahtevo Mussolinija po kantonu Ticinu. List piše: Če vsi italijanski politiki nasilja so si usvojili ta načrt, ki pomenja stalno ogrožanje miru in ki je v Italiji gotovo dobil že mnogo pristašev, ki pa se ne ozira na samoodločbo švicarskega naroda in neomajno zgodovinsko zvestobo Ticina do Švice. Sicer pa, so Alpe izborni okopi in dobro zastražene in so zelo trda kost, tudi če kak Gabriele d'Annunzio ali Mussolini stopita na plan.

Pariz, 23. junija (Izv.) «Temps» naglaski zelen knjigi, ki vsebuje dokumente, nanašajoče se na rapalsko pogodbo, da kol vrhovnega sveta. List se zahvaljuje grofu Sforzi, da je pri sestavljanju Francije za dosego direktnega sporazuma nadalje poudarja, da je rapalska pogodba igrala veliko vlogo pri vrnitvi bivšega cesarja Karla v Budimpešto. Končno sodi, da je vsekakor pričakovati skupnega postopanja Italije in Jugoslavije.

Jugoslovanska deklaracija v rimskem parlamentu

«Edinost» poroča:

Naši ljudski zastopniki so v rimskem parlamentu podali tri izjave, ki bodo spadale gotovo med najvažnejše listne politične zgodovine primorskih Jugoslovenov.

I. izjava.

«Skupina jugoslovenskih poslancev, ki so bili izvoljeni v novih pokrajnih parlamentih podali tri izjave, ki bodo spadale gotovo med najvažnejše listne politične zgodovine primorskih Jugoslovenov.

Jugoslovanski ljudski zastopniki poudarjajo, da imajo pravico, se posluževati pri izvrševanju svoje naloge svojega lastnega jezika, posebno kadar govorijo v zbornici. Ta pravica obstoja, ne da bi bilo potrebno, da jo kdo posebej priznava. Zakaj ta pravica je predpogoji in posledica najenostavnejše svobode, ki sodi ljudskim zastopnikom in njihovim volilcem. Izvrševanje te pravice je najbolj neposredno in najbolj zakonito očitovanje njihove narodne zavesti in dostojanstvenosti, ki so ne da zatreti. Ta pravica obstoja tudi zagotavlja, ker je v členu 62. ustave izrecno priznana ista pravica francoskemu jeziku v prilog ljudskim zastopnikom in senatorjem, ki so iz krajev, kjer je v rabi ta jezik. Zato moramo smatrati, da obstaja po neizbežni naliki ta pravica tudi za jugoslovanski jezik in za zastopnike onih krajev, v katerih se ta jezik govori in ki so bili priključeni kraljestvu šele po razglasitvi ustave. Jugoslovanski ljudski zastopniki so uverjeni, da se jim bo ta njihova pravica tudi izrecno priznala. V tem pričakovanju in pridržujoč si pravico, da se poslužijo lastnega jezika v vsakem trenutku, kadar se jim bo zdelo to primerno, se bodo za sedaj omejili na to, da izrazijo svojo misel v italijanskem jeziku.

II. izjava.

Jugoslovanski ljudski zastopniki imajo čast podati sledečo izjavo: Suvereniteta italijanskega kraljestva se je pravno raztegnila na pokrajine, ki se nahajajo na severni obali Jadranskega morja, šele z rapalsko pogodbo od 12. novembra 1920 in s sledečo aneksijo, ki je stopila v veljavo 5. januarja 1921. Vse to se je izvršilo brez pravičnega privoljenja in v nasprotju z narodnim značajem ljudstva, ki med izliv Soče in novimi mejami v pretežni večini ni italijansko, temveč jugoslovensko. Prazno se je izkazalo upanje, da bo italijansko kraljestvo, ki je zgrajeno na narodni enotnosti in ki je nastalo iz ljudskih glasovanj, spoštovalo tudi v tem slučaju narodnostno načelo in pravico narodov, da odločijo o svoji lastni usodi.

Razdelitev v oblasti

Po poročilih iz Beograda se bo takoj po končnem ustavnem delu in sprejetju ustave začelo delo za končno razdelitev naše države na oblasti.

Dosedanje pokrajinske vlade kakor tudi centralna vlada bodo podale takoj svoje ostavke, toda v demisiji bodo stopnjevali vršile likvidacije sedanjega sistema in prenesle svoj delokrog na nove oblasti, ki se bodo takoj ustanovile. Vsa država bo razdeljena po dosedanjih načrtih na 20 oblasti, katerih vsaka bi imela največ 700 do 800 tisoč prebivalcev. Mesta, ki imajo več nego stotisoč prebivalcev bodo tvorila samostojno oblast.

Hrvatska bi bila po tem načrtu razdeljena na štiri oblasti in sicer na zagrebško oblast z zagrebško, belovarsko-križevačko in varaždinsko-medimursko županijo s sedežem v Zagrebu; na osiješko oblast z osiješko in požeško županijo ter Baranjo s sedežem v Osijeku; v karlovačko ali sušačko oblast z ličko-krajevsko in modruško-rijeko županijo s sedežem v Karlovcu, eventualno v Sušaku. Četrta oblast bi obsegala ves Srem.

Srbija in stara Srbija in Makedonija bo podeljena v 8 oblasti, a Slovenija na 2 s sedežem v Ljubljani in Mariboru. Vsa Črna gora bo tvorila eno oblast s sedežem v Podgorici. Meje med posameznimi oblastmi se določijo z zakonom.

Na čelu vsake oblasti bo stal kraljevski namestnik ali veliki župan. Oblasti bodo imele svoje oblastne skupščine, katere bodo stvarjale zaključke, ki spadajo v oblastni delokrog.

Posamezne oblasti bodo razdeljene v okrožja, ki bodo pa samo državne upravne oblasti brez samoupravnega delokroga. Okrožja bodo odgovarjala nekakoj današnjim županijam po Hrvatskem in Vojvodini ter okrogom v Bosni-Hercegovini, Srbiji ter Črni gori.

Okrožja se razdele na srezokraje, a okraj na občine z okrajnimi ter občinskimi odbori.

Razdelitev naše države stoji na načelu zakonodajne centralizacije in kar največje administrativne decentralizacije. Princip politične centralizacije in administrativne decentralizacije je princip sistema vsake moderne države. V delokrogu administrativne decentralizacije prihajajo najprej v poštev gospodarska vprašanja, zato ho razmejitve nad posameznimi oblastmi izvršena po načelu gospodarskih interesov.

Protest proti temu ne bo mogel nikdar utihniti v srcu Slovanov, ki so bili podvrženi Italiji. Ta protest ne more biti po krivičnem ravnanju z nami še bolj opravičen, kakor je, ker bolj opravičen sploh ne more biti. To ravnanje z nami, ki sicer ne nasprotuje formalnim jamstvom, ki so nam bila izrecno zanjana, pač danim svečanim obljubam, je naš protest le poostro. Slovanski ljudski zastopniki so dolžni, dati ob začetku svojega delovanja na tem mestu izraza temu protestu. Zato izrekajo za sedanjost in za vso bodočnost naličen formalen in slovesen pridržek v imenu Slovanov iz novih pokrajin, italijanskih državljanov, pokornih zakonom, toda zvestih lastnim idealom.

III. izjava.

Slovanski ljudski zastopniki imajo čast podati v imenu slovenskega prebivalstva in v svojem lastnem imenu sledečo izjavo: Slovani, ki so postali sedaj italijanski državljani, se natančno zavedajo svojega položaja. Oni vedo, da jih veže na eni strani s plemenom srbskih in hrvatskih dežel, ki se sedaj imenujejo s skupnim imenom Južni Slovani ali Jugoslovani, naravnano skupnost plemena, jezika, čustev, kulture in sporočil, na drugi strani pa, da jih sedaj veže z italijanskim prebivalstvom silna vez državne enote. Novi italijanski državljani slovenske narodnosti so odločeni in pripravljeni izjaviti z tako določenega položaja vse posledice. Kakor imajo pravico, zahtevati zase najvestnejšo skrb in najgloblje spoštovanje do vsega, kar se tiče njihove narodne zavesti, tako sprejemajo nase tudi vse obveze, in sicer ne samo tiste, ki jih predpisuje zakon, temveč tudi obveze, ki izvirajo iz samega dejstva, da živimo v eni državi. To bodo pokazali s tem, da bodo po svojih lastnih močeh in v okviru svojega posebnega položaja sodelovali da se dosežejo skupni ideali človečnosti in kulture ter uravnega in stvarnega napredka. To je stremenje in razpoloženje njihovih rojakov in zato imajo slovenski ljudski zastopniki pred seboj jasno začetano pot, ki se je imajo držati tako pri splošnih nastopih kakor tudi in v prvi vrsti pri čuvanju in pospeševanju posebnih koristi, ki so jim bile zaupane. Iskreno in lojalno bodo zastavljali pri skupnem delu svoje četudi skromne moči in si bodo tako prizadevali, da se izkažejo vredne ne le zaupanja svojih volilcev, temveč tudi čustev tovarištev, ki misli, da ga bodo tu srečali in iz čelga srca vračali.

Nov položaj na Reki

V rimski «Tribuni» od 20. junija poroča italijanski častnik Chittaro, da je nastal na Reki nov položaj. Iztreženje je zavladalo. Rečani so izpovedali, da ni v škodo Reke, če pride Baroš pod Jugoslavijo.

Da ne propade trgovina Reke, je treba Jugoslavijo pritegniti k Reki. Če ima ona pristan Baroš, je s tem na Reko navezana in reška trgovina je zagotovljena. Če pa nima Jugoslavija na Reki ničesar, tudi luke Baroš ne, potem pa je zelo verjetno, da zgradi Jugoslavija na svojem ozemlju novo pristanišče, ki odvzame Reki vso trgovino. Zato je v interesu Reke, da dobi Jugoslavija Baroš in da ne pride pod Reko, kakore bi hoteli nekateri prenapeteci.

«Corriere della Sera» od 19. junija priobčuje članek reške «Vedette d'Italia», ki konča s trezno sodbo, da ne preostane Rečanom, sedaj ko sta Baroš in Delta prisojena definitivno Jugoslaviji, drugo, ko da se sprijaznijo s posledicami rapalske pogodbe. Treba je živeti in zavreči vse sentimentalnosti. Zakaj bi dalje trpeli lakoto? Italijani so se popolnoma sprijaznili z novim položajem na Reki, na nas je sedaj, da se z novim položajem seznanimo tudi mi.

Priobčujemo iztreženje Rečanov, ki ga tudi mi ne bi smeli prezreti, ker drugače bi se moglo zgoditi, da bomo opeharjeni pri trgovski pogodbi, ki mora nastati, kadar pride uprava Baroša v naše roke.

Pred krizo v francoski vladi

Pariz, 22. junija.

V francoskih političnih krogih se govori že delj časa o nesoglasju, ki vlada med finančnim ministrom Doumerjem in ministrom za novo osvobodjene kraje Loucherejem v vprašanju izvajanja francoske politike, zlasti v gospodarskem oziru napram Nemčiji.

Iz vladne strani so se to govorice dneh je finančni minister Doumer že parkrat javno izjavil, da se ne strinja s politiko, ki jo vodi Louchere v soglasju z Briandom proti Nemčiji. Briand - Loucherejeva politika ima svoj cilj v tem, da je bitni interes Francije kot glavnega upnika Nemčije, da vzpostavi red v Nemčiji, da postane Nemčija tako kar najprej sposobna za izpolnitev vseh obveznosti versalske mirovne pogodbe. Doumer pa je na-

čelno nasproten tej politiki. Ker vidi v nji nekako odvisnost Francije od Nemčije.

Po dosedanjih kombinacijah pada finančni minister Doumer svojo demisijo, nakar prevzame minister za obnovo Loucheur finančni portfelj in bo opravljal obe ministristvi s pomočjo dveh državnih podtajnikov sam.

Iz Zveze narodov

Zürich, 20. junija.

V Zenevi se je sestal izvršni odbor Zveze narodov, katerega naloga je, pripraviti ves potreben material za plenarno sejo Zveze, ki se ima vršiti dne 5. septembra 1921 in da reši vse tekoče posle in zadeve, ki so mu izročene v presojo na osnovni versalske mirovne pogodbe, kakor tudi vse vloge od posameznih članov Zveze. Po versalski mirovni pogodbi je Zveza narodov vrhovna inštanca za upravo Saarske kotline in svobodnega mesta Gdansk. Dalje mora Zveza narodov rešiti tudi poljsko - litvinski spor in vprašanje Aalandskih otokov.

Kar se tiče priprave za dnevni red jesenske plenarne skupščine, je skoraj nemogoče, da bo mogel glavni odbor predložiti definitivna rešenja, ker so do sedaj še vsi veliki problemi nerešeni. Konvencije o ureditvi stalnega mednarodnega sodišča, šo do sedaj ratificirale samo nevtralne države Nizozemska in Švica, od velikih sil sta pa samo Italija in Japonska objavili ratifikacijo v najkrajšem času. V angleškem parlamentu se vodi burne razprave o ti ratifikaciji, a tudi na Francoskem ne gre posel tako naglo, kakor se je mislilo. Še slabše stoji vprašanje o omejitvi oboroževanja, ker do danes niti ena vlada ni odgovorila na spomenico komisije, ki jo je sestavila v decembru lanskega leta Zveza narodov.

V vprašanju izpremembe pravil Zveze narodov in nje bodoče sestave ni tudi še ničesar gotovega, ker še do danes ni Amerika podala svoje izjave. O stališču Amerike v vseh tekočih vprašanjih Zveze narodov niti informirana niti londonski niti pariski kabinet, kar je razvidno iz tega, da niti Anglija niti Francija ne pošljeta na konferenco v Zenevo svojih prvih politikov in državnikov, ampak politično manj znane osebnosti.

Po svetu

— Boljševiški vojni načrti. Iz Moskve poročajo, da se je vršil tam dne 16. junija pod predsedstvom komisarja za vojsko Trockega vrhovni vojni svet, katerega so se razen vojaških izvedencev udeležili tudi najvplivnejši in uglednejši člani sovjetske vlade. Kot referent za vojaške zadeve je bil general Brusilov. Na dnevnem redu vrhovnega vojaškega sveta sta bili dve važni točki, namreč načrti za nadaljne akcije na daljnem Vzhodu in v Mali Aziji. Kar se tiče Male Azije, je bilo sklenjeno, da bo sovjetska vlada podpirala z vsemi razpoložljivimi sredstvi nacionalistično turško vladu v Angori. Sovjetska vlada pošlje Kemal paši vojaška orožja in dovoljno orožja in municije. Na predlog komisarja Trockega je bilo takoj odrejeno iz garnizij centralne Rusije veliko število oficirjev - strokovnjakov, ki takoj odpotujejo kot instruktorji k turški vojski. — Kar se tiče fronte na Daljnem Vzhodu se je sklenilo, da boljševiška vojska ostane začasno v okolici Irkutsk v defenzivi proti generalu Semenovu, ker trenutno nima sovjetska vlada na razpolago toliko močnih kontingentov, da bi mogla začeti s kakor akcijo proti protiboljševskim vojskam, ki se koncentrirajo v Vzhodni Aziji.

— Čičerin ostane na svojem mestu. Sovjetska vlada brezlično dementira na zapadu razširjene vesti, da odstopi sedanjí komisar za zunanje zadeve Čičerin in da ga nasledí Buharin iz krila umerjenih boljševikov. Čičerin res že dlje časa boleha na hudi nevralgiji, toda kljub temu vodi še vedno vse posle svojega komisarijata in ostane tudi še nadalje na svojem mestu.

Politične beležke

— Afera bivšega ministra Drinkovića. Nedavno smo poročali o interpelaciji, ki jo so vložili v konstituentni poslanci Gjorgjević in drugi o raznih nečednih aferah za časa njegovega ministirovanja. Tako je bilo v interpelaciji govora o «izposojevanju državne denarja iz poštini uradov povodom njegovega inspektorjstva, ali bolje rečeno agitacijskega potovanja po Bosni in Dalmaciji», dalje o naročilu negumiranih in perforiranih znamk, ki so prišle sedaj iz Amerike in nikdo ne ve, zakaj so naročene. — Bivši minister je delal kupčije tudi s korušskimi plebiscitnimi znamkami; od ljubljanskega postnega ravateljstva je naročil nekaj stotisočev plebiscitnih in novisuldb znamk na ime in račun ministristva za pošto. Seveda te marke niso bile naročene za ministristvo, ker jih to ni rabilo, pač pa je začel z njimi kupčevati sam minister Drinković, ki je med raznimi prodaji samo nekemu

Paskljeviću dsoč serij plebiscitnih mark za 10.528 dinarjev. Najlepše na stvari je pa to, da Drinković teh znamk, ki jih je naročil v Ljubljani, ni plačal, dal je le nekaj denarja, a ostanek ostal dolžan. Stvari so prišli šele na sled, ko je odšel Drinković iz vlade, ko je ljubljansko pošto ravateljstvo s svojim aktom št. 4266 z dne 19. februarja terjalo od ministristva za pošto plačilo zaostanka. Seveda pa v ministristvu nikdo ni vedel, kdo in zakaj je naročil znamke v Ljubljani, ker ni bilo v celim ministristvu o tem nobenega akta.

— Sedmim Svabom, ki vzdihujejo pod bremenom rada in reda, se je seveda priključil tudi «vodilni slovenski list Jugoslavija». Kakor je «Jugoslavija» podedovala v svoji borbi proti JDS vse stare obrabljene klerikalne fraze, tako tudi sedaj zvesta svojim principom in novim zvezam pobira iz «Straže» in «Novega Časa» «argumente» proti redu in radu. Gospodje se ne potrudijo niti toliko, da bi vzeli sami v roke načrt zakona v originalu, ampak raje iz netočnega in tendencioznega «Slovenčevega» prevođa pobirajo posamezne ocvirke in jih demagoški obrekujejo, čeprav sta jih «Slovenec» in «Novi Čas» objavila v falsificirani obliki.

— Giolitti za lojalno izvedbo rapalske pogodbe. Povodom adrese debata v rimskem senatu je predlagal senator De Cupis, da naj so tekst stavka «iskren pozdrav iz obale Jadranskega morja» v stavek «žalosten pozdrav od nedodeljene Jadranske obale». Temu predlogu se je protivil predsednik vlade Giolitti in rekel, da sta rapalsko pogodbo sprejela italijanski parlament in senat in da je naloga italijanske vlade, da izvede njene določbe lojalno in liberalno. Ko bodo končane in izvršene vse določbe rapalske pogodbe, nastopijo med obema državama težko zaželeni mirni odnosi. Ako pa senat v adresi žali sosodno državo, tedaj je nemogoče, da nastopijo taki odnosi. Giolitti je ravno tako zavrnil predlog senatorja Conusija, ki je predlagal, naj italijanski narod vzame v zaščito Črno goro.

— Vprašanje bivše avstro - ogrske trgovske mornarice. Italijanski listi poročajo iz Pariza: Pooblaščen od svojih vlad sta podpisala predsednik francoske vlade Briand in italijanski poslanik v Parizu Salvago Raggi pogodbo, po kateri Francija odstopa Italiji vse trgovske ladje bivše avstro - ogrske mornarice, ki so bile po mirovni pogodbi priznane Franciji. Ker je bil v začetku leta 1921. enak dogovor zaključen med Anglijo in Italijo, pripadejo torej Italiji vse ladje bivše avstro - ogrske mornarice, razen onih, ki se imajo izročiti Jugoslaviji.

Prosveča

Razstava ženskih ročnih del v ljubljanskem liceju. V sredo se je otvorila na ljubljanskem liceju razstava ženskih ročnih del. Nad vse razveseljiv je pogled na okusno ozaljšano dvorano. Na stenah visse za dekoracijo okusni pestrobojni ornamenti rish, mize pa so vse polne ličnih, praktičnih in dekorativnih ženskih ročnih del, sadovi pridnosti, ročnosti in okusa naših deklet. Če pomislimo, da so ženska ročna dela do sedaj samo v dveh letnikih obvezen predmet, se ne moremo načuditi bogastvu razstave. Nogavice, šivalni prtiči, belo vezenje: prti, prtiči, srajce, cele bale, so prešerno razstavljene po mizah. In drugje: srčkane oblečke, bluze, predpasniki, praktične, prostorne ter trpežne torbice, vse okrašeno z vezeno v slovenskih, hrvatskih, srbskih in čeških motivih. Na odru eleganten salonček, svilene blazine, motivi, zasnovani od naših domačih umetnikov. — Da ne pozabimo naših najmanjših golek licejske ljudske šole, ki tako ginljivo prosijo: «Otroci smo, ročice majhne; kar smo naredile, ni mnogo: začetnice smo, neokretne, zato ne sodite prestrogo.» Pa jim res ni bilo treba to ponižnost Prav pride in spretnost so bile in njih delca jim ne delajo sramote. — Razstava je vsekakor v čast zavodu, in nikomur ne bo žal časa, ki ga bo porabil, da si jo ogleda.

Nov ravnatelj zagrebške opere. Iz Zagreba poročajo: Ker je dosedanjí ravnatelj zagrebške opere, kapelnik Sachs, odstopil, bo na njegovo mesto imenovan za ravnatelja opere znani srbski skladatelj Petar Konjović, sedanjí ravnatelj srbskega narodnega gledališča v Novem Sadu. Petar Konjović je eden najmodernejših jugoslovanskih skladateljev in njegova opera «Vilin veo», ki se je igrala do sedaj že po vseh jugoslovanskih odru razen v Ljubljani, je imela povsod največji uspeh. Pripominjamo, da je bila opera «Vilin veo» na repertoarju letošnje sezone ljubljanske opere, toda skladatelj je zaradi znanih afer v slovenski operi preklical dovolitev vprioritve.

Sokolski vestnik

«Sokol» Vuče» priredi dne 3. julija t.l. javno telovadbo, združeno z veliko vrtno veselico. — Začetek ob 13. uri.

VSI NA DELO, DA REŠIMO BRATE!

Sport in turistika

NOGOMETNA TEKMA MED REPREZENTANCAMA FRANCIJE IN SLOVENIJE.

Ljubljana je imela večeraj prvovrsten sportni dan. Več tisoč občinstva iz vseh slojev se je zbralo na igrišču «Ilirije», da vidi zanimivo borbo izbranih igralcev Slovenije s svetovnim francoskim tekom. Posetila sta tekmo tudi predsednik deželne vlade dr. Baltić in komandant general Dokič, dalje grof Begouen, generalni konzul dr. Beneš, poverjenik dr. Skaberne itd.

Nekaj minut pred 7. uro so prispeli Francozi, ki jih je občinstvo živahno pozdravljalo, takoj za njimi Slovenci. Slovenci so nastopili v rdečo-belem dresu, Francozi v svojih tradicionalnih narodnih barvah: moder triko, bele hlače, rdeče nogavice. Pri medsebojnem pozdravu so izročili naši gostom okusno vezano slovensko zastavico z datumom in ljubljanskim grbom, galantni Parizani pa so se revanžirali s svežim sopkom s travkovi v francoskih in naših državnih barvah in poklonitilnim napisom. Vojaška godba je ob splošnem odobravanju zaigrala maršceljezo, ki so jo poslušali vsi navzoči stoli.

Slovenska reprezentanca je nastopila v tej sestavi: Pelan (Ilirija) — Schalkcr (atletiki-Celje), Mozetič (Primorje) — Birza (Primorje), Zupančič II (Ilirija), Držaj (Ilirija) — Vidmajer (Ilirija), Dürschmied (atletiki-Celje), Preinar-Balinc (Ilirija), Oman (Ilirija), Zupančič I (Ilirija).

Tekma spada med najlepše in najintresantnejše, kar smo jih videli v Ljubljani. Francozi so igrali na svoj poseben, od našega precej različen način. Zogo so imeli večji del visoko v zraku in so pokazali v tem izbornu rutino. Seveda zahteva ta igra prav posebno gibčnost in iznajtnost. Zato pa so jih naši prekašali v prevladarji igri po tleh. Ko bi še malo bolje kombinirali, ki imeli gostje mnogo težje stališče.

Najboljši med gosti je bil brezdvomno levi back, vsi ostali pa so bili dobra, izravana in vigrana prvovrstna «klasa». Izborna sta se obnesla branilca, napadaci pa lahko služijo našim za vzgled, kako je treba premišljeno in — vztrajno napadati.

Naš golman je bil v splošnem v svojem priznanem stilu. Pri prvih dveh golih pa ga je vendarle menda pekla vest, ker bi tu bil morda z večjo pazljivostjo lahko preprečil. Ogramba je bila dobra, hali-linija morda malo manj; pokazala je gotove tehnične hibe, zlasti v podajanju, dasi je zlasti centerhali storil vse, kar je mogel. Napadali vrsti se je poznalo, da se ne more prilagoditi nevaječemu sistemu igre in je zato zlasti Dürschmied zašmudil par lepih prilik. Glavna niena napaka je bilo pomanjkanje odločnega šata na gol; dasi je v splošnem zlasti notranji trio prav dobro kombiniral in sta bili na mestu tudi obe krili.

Tempo igre je bil živahen, hiter in oster. «Ilirija» se je držala prav dobro in prve pol ure sta si držali obe skoraj ravnovesje. Šele v 35. minuti so dosegli Francozi prvi gol, a v 37. že drugega in nato tri minute pred odmorom tretjega. Drugi je bil očitno off-side, a sodnik g. Vodišek ga je priznal vsesledno. Polčas je končal tako 3:0. V drugi polovici se je igra nadaljevala z isto živavostjo. Nekaj časa je bila več na francoski kakor na naši strani in ko bi bili napadi naše reprezentance na isti višini, kakor njena druga igra, bi bil uspeh mnogo boljši. Tako pa naši niso mogli doseči nobenega gola, dočim so Francozi zabili v 7. minuti že četrtega in v 24. petega. Končno razmerje je torej 5:0.

Pravemu razmerju sil ta rezultat nikakor ne odgovarja, ker bi bil mnogo ugodnejši, ako bi naši igralci svojim zmnožnostim primerno tudi vztrajni in pazljivi. Večerja tekma jim je lahko v tem oziru v bodrilo in opomin.

Po tej igri so bili Francozi, ki so se vračali v avtomobilu na svoja stanovanja, vnovič predmet živahnih ovacij. Zvečer so priredile ljubljanske sportne organizacije na čast gostom banket v srebrni dvorani «Uniona». Jutri pa se odpeljejo Francozi na zlet na Gorenjsko.

Nogometne tekme dne 26. t. m. v Ljubljani. Na prostoru «Ilirije» se vršijo v nedeljo najvažnejše tekme poniladanske prvenstvene sezone. Ob pol 17. uri igra «Jadran» in «Hermes», ob 18. uri «Sparta» in «Primorje». Slednja dva sta letos najrealnejša konkurenca za prvenstvo drugega razreda v Ljubljani. Izgubila nista doslej še nobene prvenstvene tekme, oha sta znatno ojačena s starejšimi igralci, ki so za pravkar vrnili iz vojaške službe. — Vstopnina je za obe tekmi skupna. — Na prostoru «Sparte» igra ob 16. uri rezervi «Svobode» in «Primorja». Dopoldansko prvenstveno tekmo «Jadran» (rez.) : «Hermes» (rez.) je pod-savez prelozil.

Za prvenstvene tekme v Ljubljani dne 26. t. m. so določeni sledeči sodniki: «Sparta» : «Primorje» g. Vodišek, «Jadran» : «Hermes» g. Hus, «Svoboda» (rez.) : «Primorje» (rez.) g. Kepec.

Člani sportnih klubov, ki imajo izposojene smuči «Sportne zveze», se pozivljajo, da jih vrnejo do torka, t. j. dne 28. t. m. v pisarno «Sportne zveze». Narodni dom» od 3. do 6. ure popoldne. Obenem je priložiti 40 kron kot odškodnina za uporabo smuči. Kdor v določenem času smuči ne vrne, ima plačati celotno vrednost smuči.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Poslovenil F. J.-o.

«Ne, ne, prav dobro se spominjam še vsega tega, ali o teh stvarih bomo govorili šele takrat, ko izvršite svojo nalogo. Toda nekaj vam moram reči: ako hočete igrati vlogo vodje vsega nokreta, tedaj morate na vak način svoje ljudi nekoliko brzdati.»

«Señor Posada je jako... toda spoznali ste ga sami...»

«To je res», je odgovoril Bekker; previden kot je bil se ni hotel zamiriti Luisu, ki ga je hotel izrabiti kot protutež proti črnemu naredniku, ki se ga je v resnici bal. «Videl sem ga in spoznal. — Toda stvar uredimo pozneje, sedaj ga rabimo! Luisu so se svetile oči, ko je čul tako značilno povdaranje njegovih besed. Večkrat sem že slišal, dragi Luis, da denar jako rad in hitro menja svojega gospodarja, takole n. pr. ako je prejšnji gospodar umrl in ni zapustil nikake oporoče. Toda več kot 200 tisočakov ne morem žrtvovati, nemogoče, dragi, izključeno; iako sedaj veste vse, vrnite in uredite stvar.»

Luis je odšel, bil je vesel in zadovoljen; kake četrt ure pozneje so poklicali Bekkerja v kapelo. Takoj na prvi pogled je bral na obrazu vseh svojih zancev, da je morala biti debata o razdelitvi njegovega denarja precej burna. Samo narednik, ki se je odvojil od ostale skupine, je bil miren in resen kot malo prej, ko je stavil svoje zahteve. Pater Ignacio se je še vedno tresel razburjenja, a oči grbavega krčmarja so bile rdeče kot oči belega kunca. Gospod

Bekker se pa ni menil dosti za njih zlobne poglede. Iz žepa je potegnil polo papirja in rekel:

«To je pogodba, ki sem jo sestavil. V nji se nahaja vse, kar smo se dogovorili. Preberite to, Luis!»

Luis je vzel polo, ki jo je mu izročil Bekker, dostojanstveno in važno ter jo čital s polnim glasom:

«Mi podpisani smo se prepričali, da ne more biti prej konec neznanega stanja, ki se v njem nahaja naša ljuba domovina Minorka, dokler vlada nad njo sedanjí režim. Zato smo prisegli pri vsem, kar nam je na svetu draga in svetega, da ne odnehamo prej, dokler ne vržemo sedanje vlade, da ne damo poprej miru, dokler ne uvedemo nov red in vzpostavimo novo državno obliko. Naj pogine tiran s svojimi kreaturemi, da more živeti svoboda.»

Imejtelju te pogodbe, ki nam je dal na razpolago potrebna denarna sredstva, ki jih potrebujemo za izpeljavo svojih načrtov (200.000 peset.) obljublamo prepušiti v zalog kot voditelju svoje ga svobodnjaškega prokreta grad «Punto Hermoso».

Mahon 17. februarja 1910 leta. Ko je Luis končal je pogledal svoje prijatelje.

«No, sedaj prosim, da podpišete pogodbo!» — je rekel nesirpno Bekker. «Nikar ne mislite, da bom čakal vso noč na to malenkost.»

Zaničern glas se je oglasil: «Zakaj naj sploh to podpišem? Zakaj je ta pogodba? ... Ako jo dobi kdo v roke...?»

Krčmar Armadeo je stavil to opazko...

«Dragi moj señor Amadeo» je odgovoril Bekker hladno, «samo zato zahtevam, da podpišete pogod-

bo tudi vi! Sicer bi se moglo zgoditi, da vam dam svojih 200 tisočakov, kar takole, da si jih razdelite med seboj! Ako ne izvršite tega, kar smo se domenili, tedaj ste señor, lahko prepričani, da dobi nekdo to našo pogodbo v roko. Torej, ali vas smem prositi, da podpišem...?»

Nastal je popoln molk, spogledali so se in nikdo ni bil voljan, da se odpove Bekkerjevemu pozivu. Tedaj pa je črni narednik izrazilo izplunil na tla, s zaničljivim pogledom na svoje tovariše je vzel peresnik in z okornimi toda močnimi potezami napisal: Evgenio Posada, narednik telesne straže — Bekker mu je pokazal s prstom, kam naj podpiše svoje ime. Luis je prebledel, nato ga je pa zopet zalila rdečica (gotovo se je bal za svojo vodilno ulogo) nato pa je iztrgal naredniku pero iz roke in napisal svoje ime nad narednikovim, tik pod zadnjimi besedami Bekkerjeve pogodbe. Tudi, oče Ignacio je podpisal pogodbo.

«Sedaj ste na vrsti vi, señor Amadeo» je rekel Bekker!

«Jaz sem nepisumen, señor, je rekel Amadeo z jokajočim glasom. «Sveia Madona naj mi odpusti, toda pisati se nisem učil nikdar.»

Bekker ga je opazoval z prezirom in samozavestjo, kot gleda človek z ljudsko šolsko izobrazbo analfabeta.

«Toda, računati znate?» je pristavil, vzel je pero in napisal: za krčmarja Amadeja, ki ne zna pisati odtis palca. Prebral je kar je napisal, zagrabil bojzljivega krčmarja za roko, namazal mu palec s tinto in je pritisnil poleg napisanih besed. Ostali, ki so molče opazovali to epizodo, se niso prav nič obotavljali po vrsti so podpisali Bekkerjevo pogodbo. Kdor ni znal pisati je moral pritisniti svoj palec, kar je na

pogodbi Bekker takoj lastnoročno ugotovil. Ko je potem prebral še enkrat pogodbo z vsemi podpisi, je potegnil iz žepa debelo denarnico in rekel Luisu:

«Preberite, koliko dobi vsak od vas. Saj imate vi spisek.»

Vsak je sprejel molče svoj denar, toda navdušenja ni bilo prav nobenega. Zadnji je pobral črni narednik svojih stotisoč, ki jih je Luis slučajno pozabil prebrati. Gospod Bekker je vtaknil denarnico zopet v žep in rekel:

«Tako gospodje, stvar bi bila torej gotova. Sedaj pa urno na delo. Kdaj mi sporočite prve novice.»

Zopet so vsi utihnili in se spogledovali. Način kako jih je Bekker kar v nekem trgovskem tonu pozival k uprizarjanju revolucije, jih je spravil malo iz ravnotežja.

«Kolikor prej — toliko bolje!» je odgovoril Bekker sam, ker so zarotniki molčali... Toliko bolje za vas, gospodje, in za Minorko!»

«Takole približno čez mesec dni ali kaj...» je začel previdno bojzljivo Amadeo.

«Mogoče pa tudi že prej», je dostavil počasi Luis, toda predno je končal svoj stavek, ga je že prekinil narednik, ki se je sedaj šele drugič oglasil k besedi:

«Štirinajst dni je vse kot preveč, señor. V skrajni sili začnem jaz sam! Danes je 17. februar, torej najkasneje 1. marec señor.»

«Izvrstno, señor!» je odgovoril Bekker. — «Držite samo svoje besede in opominjajte svoje prijatelje!» Señor Posada ga je pogledal in rekel: «Jaz bi želel, da sprejmemo v pogodbo še neko malenkost.»

«Kaj?» je zamrmral Bekker in z njegove ščetine obrvi so se zopet naježile.

«Le nikar se ne bojte, señor! De-

nar v ti malenkosti ne igra nobene vloge. Meni je pred očmi nekaj drugega, stvar je namreč ta: ako se nam stvar posreči, ako moramo kaznovati naše krivce... hotel bi imeti takole malo službico...»

Krivce...?

«No, da... pohabljenec in Paqueno!»

«Kakšno službo? Ali hočete postati predsednik sodnega dvora?»

«Ne, señor, rabelji!»

Bekker je pogledal debelo krvočnega narednika Vraga, posebno prijazen pa ta človek ni, z njim ni prav nič prijetno brati česnje. Toda gotovo sovraži velikega vojvoda mnogo bolj nego on, Bekker. Rabelji! Čudna zahteva. Mogoče je črni narednik bral na obrazu misli gospoda Bekkerja, zato je rekel:

«Pred štirimi leti, señor, sem imel brata, ki je služil tudi pri telesni straži. — Zagrešil je neko malenkost in naš pohabljenec ga je pustil obesiti pred vso telesno gardo.»

Prenehal je hitro, kot je začel; gospod Bekker ga je opazoval še nekaj časa s začudenim pogledom, potem se je naklonil, obrnil in odšel... Luis mu je pa siedil.

Noč zunaj je bila že precej hladna... zadnji blede žarki umirajoče mesečine so osvetljevali streho starega dvora.

Za Bekkerjem in Luisom so se čutili pritajeni koraki ostalih zarotnikov, ki so se vračal v mesto.

Mesto je pa spalo, spalo kot vse naokoli... vasi, vsa Minorka — vse je spalo spanje, ki ga je spalo že tisoč let...

Ali naj motijo to lepo mirno spanje gospod Bekker in njegovi prijatelji?

Toda... to hočemo šele videti... (Dalje.)

Furnir (žagan). Tovarna furnirja, žaga in trgovina z lesom, Podrečje, p. Domžale. 769 20-15

Prima splitski Portland-cement se dobi pri tvrdki Mihael Omahon, Višnjagora, v vsaki množini po najnižji konkurenčni ceni. Takojšnja dobava, sveže blago, dobavno na razne postaje franko. 1018 3-2

Iščem učenca v trgovino z mešaním blagom. Jakob Škerl, Zagradec - Fužine, železniška postaja Stična. 1011 3-2

2500 tucatov sukanca

znamke «Vigogna» št. 24, 30, 35, belt, in št. 30, 35, 50, črni, se prodaja najvišjemu ponudniku. Proda se tudi v dvoh ali treh množinah. Ponudbe pod „Sukanec“ na upravo „Jutra“. 1020 2-1

V Spodnji Šiški (Ljubljana VII) se prodaja

enonadstropna hiša

s velikim vrtom. Kupec dobi takoj lepo moderno stanovanje s štirimi sobami in pritlikinami. Ponudbe pod šifro „999 hiša“ na upravo „Jutra“. 1003 3-3

Čevlji

vseh vrst, moški, ženski in otroški, se dobe po najnižjih dnevnih cenah pri znani tvrdki **ALEKSANDER OBLAT**, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 23. Razpošiljajo se po povzelju po vsem kraljestvu. 061 36-15

Razpis službe.

Zupanstvo občine Laško razpisuje službo 1019

redarja.

Mesečna plača K 2000.--. Prednost imajo samci in oni, ki so že opravljali redarsko službo.

Prošnje z izpričevaji do 15. julija t. l. na: Zupanstvo v Laškem.

Delnice „Union“ - pivovarne

večje število se prodaja po ugodni ceni (pod notranjo vrednostjo). Samo pisane ponudbe pod „Union št. 1022“ na upravo „Jutra“. 1022 3-1

Priporočamo domače tvrdke:	Mali trgovski in obrtni oglasnik.	Izhaja poljubno. Vsaka objava 4 K.
Skладиšča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Puškarji: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.	
Spedicijska: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]	Urarska popravilna delavnica Ivan Solškar. Pot v Rožno dolino 10. Vsako popravilo izvršujemo točno in solidno.	
Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15.	Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	
Derenda Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonska cesta 8.	Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	
	Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 423.	

Razpisnik ustanovljena in z najnovejšim materialom opremljena

TISKARNA ANTON RODÉ

1018 Celje, Raziagova ulica 12 2-1

izdeluje vsakovrstne tiskovine za urade, notarje, vojaška oblastva, trgovce, obrtnike, društva itd.; tiska knjige, brošure, časopise, vmetniške tiskovine in barvotiske vseh vrst. Postrežba strogo solidna in konkurenčne cene. Proračuni in vzorci črk brezplačno na razpolago.

V lastni knjigovoznici se izvršujejo vsa v stroko spadajoča dela.

Lastna izdelovalnica štampilj iz kavčuka.

!! Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadrage:

D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 380 K več.

A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2— več.

Shakespeare - Zupančič, Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 280 več.

Ilka Waschtetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 2— več.

Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3. — 4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 340 K več.

Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Ustanovljeno 1860

Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin. 900 21

C. J. HAMANN

Mestni trg 8.

Ustanovljeno 1860

Ajdovo moko, najfinejšo Koruzno moko

1012 3-2

Koruzni zdrob

na debelo nudi **Otrobe**

Mirko Weinberger, Zagorje ob Savi.

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravnistvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Dobra haloška vina

po dnevnih cenah na vagone ali tudi manj se dobe pri vinogradnikih 932 3-3

M. Korenjak & Debeljak v Bukovcih pri Ptuj.

Obrnite se zaupno na razpošiljalnico dobrih vin, dokler ni prepozno!

1023 3-1

Knjigovodja

osiroma knjigovodkinja, popolnoma samostojna, bilance zmožna moč, kakor tudi v slovenski in nemški korespondenci izvežban(-a), se pod ugodnimi pogoji sprejme takoj za tovarniško podjetje v Ljubljani. Istotam se sprejme tudi kontoristinja z daljšo prakso v trgovskih podjetjih. — Ponudbe na Aloma Company, d. z. o. z., pod „Knjigovodstvo, korespondenca 254“.

Telefon št. 508. 51. pošti. ček. ur. 12.631.

OBRRTNA BANKA

v Ljubljani, Kongresni trg 4

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga. 453 26-16